

*Поліщук Олександр Григорович,
студент будівельного факультету КНУБА*

НОВІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Анотація. Описано основні зміни в трьох нових ДБН, розглянуто, які саме ДБН були замінені на нові, Виконано висновок щодо ефективності нових ДБН.

Ключові слова: державні будівельні норми, вулиці та дороги, планування та забудова територій, вулиці та дороги населених пунктів, ДБН.

Державні будівельні норми (ДБН) – це документи, які регламентують проектування та будівництво різноманітних будівель, кварталів, вулиць, об'єктів транспортної інфраструктури тощо. Саме на них посилаються проєктанти, створюючи проєкти нових будівельних чи інфраструктурних об'єктів, і саме недосконалістю старих ДБН, які діяли з 1992 року, часто пояснювали ті чи інші недоліки в українських новобудов, вулиць і доріг.

У квітні 2018 року уряд затвердив три нові ДБН *«Планування і забудова територій»*, *«Вулиці та дороги»*, *«Будинки і споруди. Заклади освіти»*. Безпосередньо перед їх вступом в дію, низка будівельних компаній, які були незадоволені змінами в ДБН, оскаржили їх в суді, та за одним із позовів рішенням суду було зупинено введення в дію нових ДБН.

Попри все, з 1 вересня всі три ДБН вступили в дію. Тепер ці норми будуть застосовуватися під час будівництва нових об'єктів та реконструкції наявних. Утім, наприклад, якщо ширина чинних смуг руху на вулиці не відповідає новим ДБН, то змінять її тільки під час планової реконструкції. Тобто зміни можуть відбутися на такій вулиці через декілька років.

ДБН «Планування і забудова територій»: «блакитні», «зелені», «жовті лінії». Окрім «червоних ліній» (обмежують вулиці, дороги, території кварталів тощо), які діяли і раніше, передбачає запровадження «жовтих», «зелених» та «блакитних» ліній.

«Зелені лінії» передбачають обмеження будівництва на території зелених зон, «Блакитні лінії» регулюють висоту забудови. «Жовті лінії»

обмежують зони можливих завалів будівель так, щоб в разі надзвичайних ситуацій була можливість евакуації людей. Тобто чим ближче до евакуаційних шляхів буде розташована будівля, тим нижчою за висотою вона має бути.

Обмеження висоти новобудов. Раніше максимальна висота будинків ДБН не регламентувалася. Натомість нові норми обмежують максимальну висоту залежно від кількості мешканців у населеному пункті. Так, у селах, будинки можуть мати не більше чотирьох поверхів, у селищах міського типу – не більше п'яти, у містах з населенням до 50 тис. мешканців – не більше дев'яти поверхів, від 50 до 100 тис. мешканців – не більше 16 поверхів. Поверховість будинків у містах з населенням понад 100 тис. мешканців регулюватиметься містопланувальними документами.

Комплексні схеми транспорту. Нові норми передбачають, що міста з населенням понад 100 тис. мешканців мають розробляти комплексні схеми транспорту на 30-40 років. Це має бути окремий документ, створений на основі генерального плану міста, у якому будуть визначені класи магістральних вулиць, принципи будівництва перехресть і розв'язок, розраховані інтенсивність та швидкість руху транспорту, тощо.

Пересадочні вузли. У ДБН запроваджено нове поняття – транспортно-пересадочні вузли, які мають спростити пересадку пасажирів з одного виду транспорту на інший. Такі вузли мають бути розташовані на окраїнах міста, біля аеропортів, залізничних вокзалів, станцій метро, великих громадських чи торгових центрів. При цьому зупинки різних видів транспорту в межах транспортно-пересадочних вузлів мають бути розташовані не далі, ніж за 200 метрів одна від одної, а пасажирів мають витратити на пересадку не більше 10 хвилин.

Заборона стоянок у дворах в центрі міста. Нові норми вводять заборону на розміщення стоянок всередині житлових кварталів. Це означає, що стоянки мають бути розташовані з боку вулиці, а не у дворі будинку. В історичних центрах міст відтепер дозволено будувати лише підземні паркінги.

Нові способи збирання сміття. Раніше підземні сміттєві майданчики взагалі не згадувались у ДБН. Нові ж норми дозволяють влаштування сміттєвих майданчиків двох видів – підземних і наземних.

ДБН «Вулиці та дороги населених пунктів»: звуження смуг руху транспорту. Чи не основне нововведення «дорожніх» норм – звуження

смуг руху на міських та сільських вулицях. Якщо досі ширина смуг руху становила 3,5-3,75 метрів, то нові норми дозволяють звужувати смуги руху до 2,75 метрів на невеликих житлових вулицях, до 3 метрів на магістральних вулицях міського та районного значення і до 3,5 метрів на магістралях безперервного руху. Таке звуження смуг руху дозволить облаштувати на вулицях додаткові смуги для громадського транспорту або велодоріжки.

Обов'язкове будівництво велодоріжок. Нові норми зобов'язують облаштовувати велосмуги та велодоріжки на територіях житлових і промислових районів, на магістральних вулицях безперервного і регульованого руху, вулицях місцевого значення, селищних та сільських дорогах.

Новий підхід до облаштування пішохідних переходів. Усі пішохідні переходи мають бути доступними для маломобільних – людей з інвалідністю, батьків з дитячими візками тощо. Для цього наземні переходи мають бути в одному рівні з тротуаром та проїжджою частиною (без перепадів висоти, зайвих бордюрів), а надземні і підземні переходи обов'язково мають бути обладнані пандусами чи ліфтами. Крім того, світлофори на переходах повинні мати звукові сигнали для незрячих.

Люки і дощоприймачі. Нові норми забороняють розташування люків і дощоприймачів на тротуарах. Така заборона дозволить уникнути випадків, коли пішоходи провалюються у відкритий або нещільно закритий люк.

На вулицях, де є велодоріжки чи велосмуги або передбачений рух велосипедистів спільно з автомобілями, решітки дощоприймачів мають бути вмонтовані в бордюр, а не розташовані посеред проїжджої частини. Завдяки цьому колеса велосипедів не потраплятимуть у решітки.

Заборона рекламних конструкцій на тротуарах. Нові ДБН забороняють встановлювати в пішохідних зонах тротуарів стовпи, огорожі, тимчасові споруди та інші перешкоди, які заважають руху пішоходів. Досі встановлення таких конструкцій взагалі не регламентувалося нормами.

Внормування паркування на вулицях. Відтепер нормами заборонено влаштовувати паркувальні майданчики на тротуарах, смугах громадського транспорту, вздовж проїжджих частин магістралей безперервного руху, а також обмежено можливість створення парковок

вздовж інших міських магістралей. Раніше подібних пунктів у ДБН взагалі не було, а паркування регулювалося правилами дорожнього руху.

ДБН «Будинки та споруди. Заклади освіти»: розміщення дитсадків у житлових будинках. Попередні норми дозволяли розташовувати дитсадки лише в окремих будівлях. Відтепер дозволено вбудовувати невеликі дитсадки в першій-другий поверхи житлових будинків.

Створення інклюзивного начального простору. Якщо раніше жодних вимог до доступності дитсадків та шкіл для маломобільних не було, то в нових нормах передбачено забезпечення безперешкодного доступу для маломобільних дітей. Для цього в навчальних закладах облаштуватимуть пандуси, ліфти, додаткові приміщення для медичного обслуговування та проектуватимуть комфортні спортзали, роздягальні, ігрові кімнати, спальні, туалети.

Більша площа для навчання. Нові ДБН збільшують нормативну площу начальних класів з 2-2,4 м² до 3 м² на одного учня та дозволяють урізноманітнювати планування класів, створювати в них додаткові зони та відходити від типового розташування парт.

Скління балконів. Досі норми зобов'язували забудовників залишати незаскленими балкони вище третього поверху. Мотивувалася вимога тим, що у разі пожежі потрібен буде евакуаційний вихід, роль якого і відігравав балкон.

Нові ДБН заміняють цілу низку застарілих:

Сучасні ДБН	Застарілі ДБН
ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій	ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», ДБН Б.2.4-1-94 «Планування і забудова сільських поселень», ДБН Б.2.4-3-95 «Генеральні плани сільськогосподарських підприємств», ДБН Б.2.4-4-97 «Планування та забудова малих сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських) господарств», ДБН Б.1-2-95 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і затвердження комплексних схем транспорту для міст України», СНиП II-89-80 «Генеральные планы промышленных предприятий»).

ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти. Будинки і споруди.	ДБН В.2.2-3-97 Будинки та споруди навчальних закладів
ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів	ДБН В.2.3-5-2001 Вулиці та дороги населених пунктів

Як висновок, можна сказати, що нові ДБН є цілком логічними та ефективними, адже значно покращать рівень життя в містах та селах України. Будівельні норми мають модернізуватися разом з темпом сучасного життя. ДБН 1992 року були складені в зовсім інший час, і давно втратили свою актуальність. Можливо, саме будівництво по новим нормам стане рушійною силою на шляху до зміни менталітету – від пострадянської до європейської країни.

Список використаних джерел

1. Нові ДБН: Що змінилось? [Електронний ресурс]. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/https://zaxid.net/novi_derzhavni_budivelni_normi_yak_zminyatsya_vulitsi_i_novobudovi_ukrayini_n1464861 (дата звернення: 15.11.2018).
2. Державні будівельні норми України. [Електронний ресурс]. URL: <http://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-199> (дата звернення: 15.11.2018).
3. ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти. Будинки і споруди. [Електронний ресурс]. URL: http://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/v_2_2_3/1-1-0-1804 (дата звернення: 15.11.2018).
4. ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій. [Електронний ресурс]. http://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-1802 (дата звернення: 15.11.2018).